

DESEŇÁČEK

ZPRAVODAJ OBCE DESNÉ

ČÍSLO 69 • ROČNÍK 18 • 1/2019

Pomlázka

Slovo pomlázka je spojeno se třemi různými významy. Může to být spletený svazek prutů, většinou vrbových, kterým se na Velikonoční pondělí šlehají děvčata, aby zůstala mladá. S tím souvisí i vznik slova pomlázka z pomladit. Dříve se dodržovalo i Velikonoční úterý, zvané „odplatné outery“, kdy děvčata oplácela hochům. Dalším jeho významem je zvyk chodit o Velikonočních koledovat. A nakonec může znamenat i odměnu za koledování, kterou tradičně představovala nabarvená vajíčka, ale v současnosti může jít i o sladkosti nebo alkohol.

Nejstarší zmínka o pomlázce pochází ze 14. století, z pamětí pražského kazatele Konráda Waldhausera, který popsal pomlázku ve velikonočním kázání: „...manželé a milenci šlehají se metlami a tepají rukou v pondělí a úterý velikonoční. Ospalé a lenivé časně z rána v pondělí velikonoční házejí do vody nebo alespoň je polévají...“.

Původně se lidé vypláceli navzájem. Hospodář začal u své manželky a dětí a potom se to obrátilo, takže žena vymrskala hospodáře.

Na koledu chodili především mladíci, svobodní chlapci, ne děti jako dnes.

Tenkrát dostávali za odměnu pouze vajíčka, někdy i nebarvená. Chyběl alkohol i sladkosti. Zato vajec dostávali koledníci třeba i celý tucet. Pomlázka musela být z čerstvých proutků, nic umělého nebo pomlázka od loňska. Věřilo se, že právě vyšleháním se přenese zdraví, mládí, síla a krása.

Na velikonočním stole našich předků rozhodně nesmělo chybět pečivo připravované z kynutého těsta. Kromě mazanců se pekly třeba vdolky nebo takzvané jidáše.

Věřilo se, že kynuté pečivo může lidem přinést sílu. Na stole nesměly chybět ani vajíčka a pokrmy, do kterých se přidávaly zelené bylinky.

V minulosti se vejce barvila hlavně červenou barvou. Byla to i barva nového života, barva slunce a potom červené barvivo bylo dostupnější než třeba žluté nebo zlaté.

Mimochodem nejstarší nalezená zdobená kraslice je podle vědců stará neuvěřitelných 2300 let.

Ve světě je takzvaná mrskačka raritou, mají ji asi jenom Češi a Slováci. Ostatní znají spíše velikonočního zajíčka, který poschovává vajíčka po domě a zahradě. V dnešní době spíše čokoládová a děti je sbírají v neděli po velkém obědě. Někde děti soutěží ve hře kutálení vajíček, pomocí tyče před sebou postrkují v trávě vajíčko.

pokračování na straně 13

POZVÁNKA na jarní toulání po okolí

Přátelé pěší turistiky Desná vás srdečně zvou na procházku po naučné stezce Dolním Újezdem. Výšlap se uskuteční ve středu 8. května 2019. Jeli bychom autobusem od zastávek na Desné kolem 8. hodiny do Dolního Újezda k poště. Odtud bychom se vydali poznávat obec, kterou všichni nejspíš dobře známe. Ale jak to často bývá, kolem některých pamětihodností možná chodíme často a ani je nevnímáme, a některé památky a zajímavosti nejbližšího okolí ani neznáme. Budeme mít možnost využít vyhlídku z obilných sil ve středisku ZD a prohlédnout si čističku odpadních vod v Dolním Újezdě. Délku trasy přizpůsobíme dle zájmu a počasí a na tradici zakončení dobrým jídlem tentokrát v restauraci Na Rovince nebudeme nic měnit.

Na hojnou účast se těší pořadatelé

Vítání občánků

V neděli 17. 2. 2019 jsme přivítali do společenství Deseňáků pět dětí. Slavnost zahájily vystoupením děti z mateřské školy s paní ředitelkou. Dále vystoupili bratři Tomšíčkovi. Slavnostní akt zápisu do pamětní knihy jsme zakončili slavnostním přípitkem na zdraví dětí a jejich rodičů. Přejeme novým občánkům a jejich rodičům ať jim život plyne ve zdraví, pokoji, štěstí, vzájemné lásce a radosti.

Antonín Flach

Natálie Flachová

Martin Koubek

Jan Kroulík

Magdaléna Šimková

Zápis dětí do mateřské školy
pro školní rok 2019/2020

Mateřská škola Desná, okres Svitavy,
oznamuje rodičům, že zápis dětí
pro školní rok 2019/2020 se uskuteční

dne 6. května 2019

**Příhlášku začneme vydávat
ve středu 24. dubna 2019.**

Vyplněnou ji vraťte zpět nejpozději 6. května.

Pro tento školní rok je v MŠ cca 8 – 10 volných
míst (takový počet dětí odchází do základní
školy či se stěhuje). Celková kapacita školy je
v současné době 35 dětí.

**Mateřskou školu můžete se svým dítětem
navštívit v pátek 3. 5. 2019 od 8:00 do 10:00
hodin, kdy se koná „Den otevřených dveří“.**

Těšíme se na Vás!!!

Usnesení Zastupitelstva obce Desná ze dne 14. 12. 2019

Zastupitelstvo obce Desná mimo jiné projednalo a schválilo:

- smlouvu č. O-06/2019 o zajištění svozu, třídění, recyklace a odstranění komunálního odpadu
- obecně závaznou vyhlášku č. 1/2018 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- rozpočtové opatření č. 5/2018
- rozpočtové provizorium na rok 2019
- dodatky ke smlouvám o nájmu v bytech nad MŠ se stávajícími nájemníky
- poskytnutí finančního daru Městu Litomyšl ve výši 18 000 Kč a darovací smlouvu na podporu projektu CVP ve vzdělávání
- poskytnutí finančního daru Charitě Dolní Újezd ve výši 1000 Kč a smlouvu o poskytnutí finančního daru
- doplnění Programu obnovy venkova o akce na rok 2019
- Strategický rozvojový dokument obce Desná na období 2019 – 2024

Usnesení Zastupitelstva obce Desná ze dne 31. 1. 2019

Zastupitelstvo obce Desná mimo jiné projednalo a schválilo:

- podání žádosti o dotaci s názvem „Obnova místní komunikace v k.ú. Desná u Litomyšle – 2. etapa“
- zpracování žádosti o dotaci v rámci projektu „Obnova místní komunikace v obci Desná u Litomyšle“ Ing. Renátou Ulmannovou, Praha
- odměnu místostarosty
- podání žádosti o dotaci z rozpočtových prostředků Pardubického kraje na projekt „Podpora výuky bezpečnosti a ochrany dětí s silničním provozu v obcích Desná a Poříčí u Litomyšle“

Svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu

Jarní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu se uskuteční **ve čtvrtek 11. dubna 2019** dle tohoto časového rozpisu:

- stanoviště č. 1 – za mostem v Cikově
16:00 – 16:10 hodin
- stanoviště č. 2 – u kaštanu u Jebouskových
16:10 – 16:20 hodin
- stanoviště č. 3 – za mostem u Černého mlýna
16:20 – 16:30 hodin
- stanoviště č. 4 – mezi zast. U Zavoralů a Renzovými
16:30 – 16:40 hodin
- stanoviště č. 5 – u křížce
16:40 – 16:50 hodin
- stanoviště č. 6 – točna
16:50 – 17:00 hodin

Evidence obyvatel

Pohyb obyvatel v obci Desná v roce 2018:

- přihlášení k trvalému pobytu	7 občanů
- odhlášení z trvalého pobytu	7 občanů
- narození	6 občánků
- úmrtí	2 občané

K 1. 1. 2019 je v obci Desná přihlášeno k trvalému pobytu 350 obyvatel.

Jubilea

V tomto čtvrtletí oslavili:

Jaroslav Křivka	50 let
Josef Vondra	50 let
Miroslav Vejrych	60 let
Josef Fulík	60 let
Miloslav Holec	65 let
Oldřich Nádvořík	65 let
František Klusoň	70 let
Anna Rožková	70 let
Marie Kovářová	75 let
Vladimír Drábek	75 let
Jan Rubek	80 let
Vlastimil Stříteský	82 let
Věra Capoušková	82 let
Marie Vimrová	91 let

*Všem oslavencům
přejeme do dalších let
mnoho zdraví a dobrou
životní pohodu.*

Narození

Matěj Hurých
Kristýna Flachová

Upozornění

Upozorňujeme občany, kteří ještě nezaplatili poplatek za svoz komunálního odpadu za rok 2019 (660 Kč za osobu/rok) a poplatek ze psa, aby tak co nejdříve učinili. **Poplatek ze psa musí být uhrazen do 31. 3. 2019 a poplatek za svoz komunálního odpadu musí být uhrazen do 30. 4. 2019.**

Poplatky můžete uhradit v hotovosti v kanceláři obecního úřadu nebo bezhotovostně na účet obce č. 1283416309/0800, variabilní symbol = číslo popisné.

**Požehnané svátky velikonoční
a mnoho radostí z nastávajících dnů
plných sluníčka, rozkvétání přírody
a potěšení při jarních pracích
přejí zastupitelé obce
a redakce Deseňáčku.**

Obchod potravin a smíšeného zboží
v Desné děkuje za Vaši přízeň a přeje
veselý a hezký prožitý Velikonoce

Informace k rekonstrukci hasičské zbrojnice v Desné

Jak jistě všichni víte, v polovině října 2018 začala rekonstrukce hasičské zbrojnice. Po dvouletém maratónu chození po všemožných úřadech, zasílání žádostí a dalších vyřizování úředních úkonů, byly přislíbeny tyto dotace:

1) generální ředitelství HZS	520 000 Kč
2) nadace ČEZ	300 000 Kč
3) pardubický kraj	150 000 Kč

Celková vysoutěžená cena	1 076 075 Kč
Spoluúčást obec Desná	106 075 Kč

V současné době jsou vyhotoveny tyto práce:

- sociální zařízení a sprcha se zařizovacími předměty
- plynové topení (v provozu)
- rozvody vody, odpadů
- elektroinstalace (částečně zprovozněna)
- provedena výztuha nosných částí stropu a jeho zateplení
- opravy omítek
- obklady, dlažby
- výměna oken, dveří, parapetů

Na přelomu března a dubna budou instalována nová vrata do garáže. Poté se bude pokračovat na zateplení fasády a dalších pracích spojených s touto rekonstrukcí. Také zbývá vybudovat odpadní jímku na vyvážení, ve skále, vedle hasičské zbrojnice.

Vzhledem k postupu prací, termínu dokončení a přislíbených dotací se obec rozhodla přistoupit ještě ke kompletní opravě střechy s výměnou krytiny a to v částce cca 450 000 Kč.

Tato částka byla původně určena v rozpočtu obce na spolufinancování rekonstrukce, takže peníze budou použity tam, kam byly určeny. Věřím, že všechny práce proběhnou ke spokojenosti obce i SDH a v řádném termínu a opravená zbrojnice bude sloužit ke spokojenosti nás všech.

Kladivo Jaroslav

Pozvánka na fotbal na Horní Újezd

Muži:

neděle 7. 4. 15:30 Horní Újezd – Opatov
neděle 21. 4. 16:00 Horní Újezd – Kamenná Horka
neděle 28. 4. 16:30 Horní Újezd – Linhartice
neděle 12. 5. 17:00 Horní Újezd – Radiměř
neděle 26. 5. 17:00 Horní Újezd – Jevíčko
neděle 9. 6. 17:00 Horní Újezd – Bystré

Starší žáci:

neděle 28. 4. 14:15 Morašice/Horní Újezd – Dolní Újezd
neděle 9. 6. 10:00 Morašice/Horní Újezd – Kunčina/Mladějov

Všeobecný praktický lékař Ordinační hodiny

PO	7:30–12:00 12:30–15:00	pro nemocné návštěvní služba a administrativa
ÚT	7:30–12:00 13:00–18:00	pro objednané pro nemocné
ST	7:30–12:00 12:30–15:00	pro nemocné návštěvní služba a administrativa
ČT	7:30–12:00 13:00–15:00	pro nemocné pro objednané
PÁ	7:00–12:00	pro nemocné

MUDr. Pavel Jílek

Zdravotní sestra: Monika Tašnerová

Tel.: +420 461 631 114

Odběry krve jsou prováděny
v pondělí, ve středu
a v pátek v době 7:00 - 7:30 hod.

Výše uvedená pravidelná ordinační doba je určena pro běžná ošetření nemocných. Na časově náročnější vyšetření (preventivní prohlídky, prohlídky do zaměstnání, předoperační vyšetření, návrhy na lázeňskou péči, vypsání formulářů pro účely OSSZ atd.) je nutné se předem objednat na telefonním čísle +420 461 631 114. Pro tuto činnost je vyhrazena ordinace v úterý dopoledne a čtvrtek odpoledne. Bez objednání budou tyto odkladné úkony provedeny jen výjimečně, pokud to umožní aktuální situace v ordinaci.

Doba mimo uvedené hodiny je vyhrazena pro návštěvní službu a administrativu. Ošetření je možné jen po předchozí domluvě. V případech, které nesnesou odkladu (nebezpečí ohrožení života), je nutné volat Rychlou záchranou pomoc - telefon 155.

Mladší žáci:

neděle 7. 4. 10:00 Horní Újezd/Morašice – Miřetice
neděle 21. 4. 10:00 Horní Újezd/Morašice – Svitavy „B“
neděle 28. 4. 10:00 Horní Újezd/Morašice – Luže
neděle 12. 5. 10:00 Horní Újezd/Morašice – Dolní Újezd
neděle 2. 6. 10:00 Horní Újezd/Morašice – Proseč

Starší přípravka:

sobota 11. 5. 9:30 turnaj Horní Újezd

Mladší přípravka:

neděle 26. 5. 9:30 turnaj Horní Újezd

Kompletní rozpis zápasů všech našich mužstev najdete na www.tjhorniujezd.cz.

Jaro již netrpělivě přešlapuje přede dveřmi, což značí, že se fotbalové soutěže pomalu začínají probouzet ze zimního spánku. Pojdme se ve stručnosti podívat na to, jak zimní pauzu vyplnila naše mužstva.

Muži trénovali dvakrát týdně. V pátek může s tréninkovou účastí panovat relativní spokojenost, středy jsou tradičně slabší. Kromě domácího hřiště byli muži k vidění na hřištích s umělým povrchem v Poříčí, Osíku a Lito-myšli. V době uzávěrky zpravodaje měli za sebou tři přátelské zápasy – porazili jsme Sebranice a prohráli s Morašicemi a Borovov.

Žáci trénovali na Horním Újezdě a v Poříčí, jednou týdně navštěvovali tělocvičnu v Osíku. Docházka v tomto období nebyla nijak uspokojivá. Mladší žáci odehráli halový turnaj v Dolním Újezdě, kde skončili na druhém

místě, když v posledním zápase o vítězství na turnaji podlehl Březové. Starší žáci se také účastnili halového turnaje v Dolním Újezdě, když skončili druhí za Dolním Újezdem a před Opatovem. V přátelských zápasech porazili Dolní Újezd a o gól odešli poraženi ze střetnutí se Semanínem.

Přípravka trénovala v tělocvičně na Lubné a při příznivém počasí na hřišti v Poříčí. I v této kategorii jsme absolvovali dolnoújezdské halové turnaje. Starší skončili jednou na posledním (čtvrtém) místě, naopak mladší přípravka zanechala velice dobrý dojem, když skončila jednou čtvrtá a jednou druhá ze šesti účastníků.

Jestli se zimní příprava vydařila, to uvidíme v průběhu jarní části mistrovských soutěží.

Mgr. Zdeněk Beneš

Má smysl, aby Vaše dítě sportovalo?

Tělovýchovná jednota Horní Újezd v současné době vede ke sportu děti ve čtyřech věkových kategoriích. Ti nejmladší ve věku 5–9 let - mladší přípravka, 10–11 let - starší přípravka, 12–13 let - mladší žáci, 14–15 let - starší žáci. Všechny tyto kategorie trénují a hrají mistrovské zápasy v soutěžích okresů Svitavy a Chrudim. Nastupujeme pod hlavičkou Horní Újezd/Morašice, znamená to, že společně hrají děti z obou těchto klubů. Každý klub má děti zaregistrovány pod svým jménem, každý klub trénuje na svém hřišti, Horní Újezd tedy v Horním Újezdě. Zápasy se hrají střídavě buď v Morašicích, nebo v Horním Újezdě.

Jako předseda TJ bych mohl říct, že práce s mládeží patří k tomu nejlepšímu, co v současnosti děláme. Co mě tedy přivedlo k tomu, abych napsal tento poměrně obsáhlý článek? Dostala se mi do ruky příloha časopisu Hattrick – ligové jaro 2019. Je v něm rozhovor s předsedou FAČR p. Malíkem a vládním zmocněncem pro sport p. Hnilíčkovou. I když po třiceti letech od sametové revoluce nevěřím všemu, co se kde napíše, několik postřehů Vám předkládám. Citace z rozhovoru: „Doba se změnila, my jsme trávili volný čas na sídlišti na hřišti, naše děti sedí doma u počítače. Je smutné řešit, že české děti neumí ve čtvrté třídě kotoul. Velmi důležité je, zda se nám podaří děti u sportu udržet, když už je k němu dostaneme. Ale to

není jen na těch dětech, tu hlavní roli mají především rodiče a jejich vnímání pohybových aktivit. I když si uvědomují, že dnešní rodiče mají mnohem méně času na to, aby se věnovali svým potomkům, tak jak to dělali naši rodiče. Zabezpečit ekonomicky rodinu je dnes velmi náročné. Na druhou stranu, my jsme chodili sami pěšky na trénink, to dnes téměř neexistuje, všichni své děti na sportoviště z různých důvodů vozíme. Jinak neberme dětem jejich mobily a tablety, to nezměníme, doba je taková. Ale pokusme se zařadit do jejich života dvě hodiny sportu denně. Naučme je sportovat, aby je to bavilo, a jednotlivé sporty si je už rozeberou samy.“

V závěru článku je odstavec o sportu jako prevenci proti kriminalitě či drogám. Poslední citace: Uvedu větu, kterou v zahraničním článku zdůvodnil jeden kanadský otec, proč platí za svého syna dvacet tisíc dolarů ročně na lední hokej. „Neplatím za to, aby z kluka vyrostl hráč do NHL, platím za to, aby se naučil žít v kolektivu, aby se naučil v životě disciplíně, hrál fair play, vyhrával i prohrával, aby poznal, že v životě není nic zadarmo – a za to ty vynaložené peníze stojí.“

Těchto několik vět mne dost oslovilo a z vlastní zkušenosti vím, že je v nich hodně pravdy.

Pokud tedy máte dítě a přemýšlíte, že by mohlo začít sportovat, zkuste to nejdříve co nejbližší k svému bydlišti. Na Horním Újezdě máme na vesnické poměry velice slušné zázemí a sportovní pomůcky. Máme vyškolené trenéry, civilním povoláním učitel, starosta, truhlář, malíř i traktorista. A máme snahu i zájem.

Pokud Vás můj článek alespoň trochu zaujal, přijďte se nezávazně podívat. Všechny mládežnické kategorie trénují na hřišti v Horním Újezdě vždy v pondělí a ve čtvrtek od 16:30 do 18:00. Odradí nás jen velmi silný a vytrvalý déšť.

Opakování je matka moudrosti: „Hlavní roli mají především rodiče, to není jen fráze, to potvrdí každý trenér na jakékoli úrovni.“

Zdeněk Beneš, předseda TJ Horní Újezd

Sbírka ZŠ Dolní Újezd

Sbírka ZŠ Dolní Újezd na podporu deštných pralesů a oceánů slaví nečekaný úspěch

ZŠ Dolní Újezd se tento školní rok zapojila do projektu NEPZ Green Life a Blue Life - ochrana deštných pralesů a oceánů na indonésckém ostrově Sumatra. Sbírka, která probíhá od února do Velikonoc, slaví nečekaný úspěch. **Stav konta „Pralesy“ byl začátkem března letošního roku přes 12 000 Kč.**

Pomocí vybraných peněz můžeme zakoupit fotopast, která bude dokumentovat život ohrožených druhů v jejich přirozeném prostředí, a také odhalovat aktivity pytláků.

Díky štědrosti dárců podpoříme i čištění oceánů a pobřeží.

Ale nejen to. Vzhledem k výši vybrané částky můžeme také odkoupit několik arů pralesní půdy a ochránit ji tak před devastací způsobenou výsadbou palmy olejné a kaučuku.

Děkujeme všem, kteří se na organizaci sbírky podíleli a podílejí - dívkám ze 7. A, které vedly informační kampaň ve škole, třídním učitelům, žákyním a žákům z 5. A, kteří neúnavně obcházeli naši školu s pokladničkami.

Největší dík ale patří všem, kteří přispěli jakýmkoliv obnosem.

Sbírka stále nekončí...

Do sbírky můžete přispívat i nadále až do Velikonoc ve škole u třídních učitelů, v 5. A, nebo na účet SRPŠ (279401126/0300). Na duben také ve škole chystáme prodej velikonočních perníčků. Výtěžek z této sbírky připíšeme na konto „Pralesy“.

Vyvrcholením sbírky bude slavnostní křest zakoupené fotopasti za účasti zástupců NEPZ a předání certifikátů na vlastnictví odkoupené pralesní půdy. Tyto certifikáty obdrží dárci částek 900 Kč a vyšších.

Ještě jednou děkujeme všem, kteří neváhali obětovat čas a peníze, aby podpořili snahu vést naše žáky a žákyňe k pochopení významu divoké přírody a nutnosti chránit ji.

Pokud se nám podaří vychovat jednu celou generaci lidí se zájmem o přírodu, zvířata a jejich skutečnou ochranu, může se zde objevit najednou velké množství mladých lidí s respektem vůči planetě Zemi a životu vůbec.

Magdaléna Bulvová, Eliška Watrobová

V ZD Dolní Újezd se vypořádali s extrémním suchem

Dne prvního a osmého března na výročních členských schůzích členové a zaměstnanci družstva uzavřeli rok 2018. Dlouhotrvající suché a teplé počasí ovlivnilo výsledky rostlinné i živočišné výroby i hospodaření bioplynových stanic.

Nejvíce byla postižena výroba objemných krmiv. Na loukách byla první seč nízká a druhé a třetí seče prakticky nebyly. Výrazně nižší byla sklizeň jetele na senáž, silážní kukuřice nedozrála, ale uschla. Přijali jsme proto řadu opatření, abychom nemuseli snižovat stavy skotu, zachovala se užitkovost zvířat a jenom minimálně se omezil provoz bioplynových stanic.

Plodiny seté na podzim byly extrémním suchem ovlivněny jen minimálně. Výnosy 7 t/ha u obilovin a 4,5t/ha u řepky ozimé jsou toho důkazem. Značně byl postížen mák, který v suchém počasí obtížně vzházel, porosty byly řídké a tak výnos nelze srovnávat s minulými roky. Přesto jeho pěstování je příznivé, neboť cena se zvýšila téměř na dvojnásobek.

Dařilo se i v živočišné výrobě, kde v chovu dojníc se zvýšila dojivost na 10 559 lt, všechny stáje mají certifikáty kvality Q CZ, příznivá byla i prodejní cena mléka.

Nepodařilo se nám uskutečnit výstavbu hal pro výkrm drůbeže v Čisté. V závěru roku se nám naskytl možnost dalšího rozšíření výrobní základny a to o 100 % podíl ZEPO Leština a.s. Hospodář v sousedství katastru obce Příluka na výměře téměř 1000 ha zemědělské půdy. Struktura výroby je stejná jako u našeho družstva, tj. rostlinná výroba, chov skotu a bioplynová stanice s výkonem 1 000 KWh. ZEPO Leština a.s. se tak stalo vedle ZDCHP Litomyšl další dceřinou společností našeho družstva. Došlo k rozšíření majetku družstva, zvýšila se i hodnota členských vkladů.

Uplynulý rok potvrdil stabilitu družstva, dosažené výsledky umožnily realizovat investice směřující k růstu kvality výrobků a práce, např. úprava posklizňové linky, výstavba krytého silážního žlabu, pořízování mechanizace pro vývoz a aplikaci kejdy, stroje pro sklizeň pícnin a obilovin apod. Poprvé v historii družstvo nemá žádný úvěr, na vše, co jsme pořídili, jsme si vydělali. Došlo k dalšímu zvýšení pachtovného /nájemného/ až na 6 000 Kč/ha orné půdy včetně daně, z pozemků, zvýšení odměn zaměstnanců i podílů na zisku členů družstva. Snažíme se být dobrými hospodáři, chceme mít v pořádku rostlinnou i živočišnou výrobu. Produkujeme kvalitní suroviny pro výrobu potravin, ale to nesouvisí s velikostí podniku, jak někdy slyšíme ze sdělovacích prostředků. Zemědělec může být dobrý nebo špatný, jiné dělení zemědělců sleduje jiné cíle.

V současné době máme optimální počet pracovníků. Pokud by chtěl někdo v příštích letech pracovat v našem družstvu, dejte nám vědět, poskytneme během učňovského oboru stipendium.

Vážíme si spolupráce s obecními úřady i se společenskými organizacemi v katastru družstva. Mohu slíbit, že budeme jejich činnost i nadále podporovat.

Ing. Václav Klejch, předseda představenstva

Novinky z desenské školičky

Každý den, každý týden, zkrátka pořád...vyhlížíme sluníčko, posloucháme ptáčky, sledujeme první hlavičky sněženek, očekáváme jaro. A každým dnem je nám snad blíž a blíž...Děti se při pohledu z okna ptají: „Kdy už to jaro přijde?“

Jarní měsíce máme ve školce rádi. Otvírá se nám zahrada pro hry, zkoumání, objevování. Čeká nás písčoviště, houpačky, skluzavka. I terasa nám vyhovuje pro výchovně vzdělávací aktivity, malování, či jízdy na tříkolkách a odrážedlech...

No bude to paráda!!!

Během jara nás čeká řada akcí - návštěva 1. třídy ZŠ, kurs první pomoci a výchovy ke zdraví, narozeninová oslava s dortem, v MŠ divadlo JOJO s pohádkou „Trampoty čarodějky Čárymůry, divadlo ve Smetanově domě v Litomyšli „Pejsek a kočička“, tvořivá dílnička, Čarodějnický den, besídka pro maminky atd.

Naše mateřská škola je i nadále zapojena do projektu MAP a „Cestou vzájemného porozumění na území ORP Litomyšl“. Druhý ze zmíněných projektů nám v rámci inkluzivního vzdělávání zajišťuje a platí školního asistenta (na 4 hod/ denně).

V dohledné době nás čeká zápis pro následující školní rok. Předpokládáme, že kapacita bude opět naplněná na maximální počet 35 dětí. To je pro nás výborná zpráva, neboť okolní mateřské školy se potýkají s nedostatkem dětí.

Prejeme všem krásné nastávající jaro a hodně sluníčka na obloze i v srdíčku.

*Bc. Anna Veselíková, ředitelka školy
foto: Nikola Kvapilová, DiS., učitelka MŠ*

Poděkování

Mateřská škola v Desné děkuje zřizovateli školy, Obci Desná za částečnou opravu školní kuchyně. Kuchyni zhotovil na míru dle doporučení Okresní hygienické stanice pan Jiří Tomšíček z Desné.

První střídání stráží ve zdravotním středisku v Dolním Újezdě

Články na str. 8 a 9 převzaty z *Obecních novin Dolní Újezd*

Asi jste již všichni zaregistrovali, že v nedávné době došlo postupně ve všech třech ordinacích ve zdravotním středisku k výměně ošetřujících lékařů. Všichni tři zde působili dlouhodobě a všichni odešli ne z důvodu nespokojenosti za lepší práci, ale z důvodu uplatnění oprávněného nároku na zasloužený odpočinek, stručně a výstižně řečeno odešli do důchodu. Není to tak obvyklé, že má obec na svém území dlouhodobě obsazeny klíčové lékařské pozice. Naše obec to štěstí v posledních třiceti letech měla, a věřme, že tento trend bude pokračovat. Všichni tři lékaři svým dlouhodobým působením v obci nesmazatelně vstoupili do života a historie jednotlivců, rodin i celé obce. Za zmínku určitě ještě stojí, že všichni tři lékaři jsou, řečeno sportovní terminologií, „domácí“, tedy újezdáci. V Dolním Újezdě se sice nenarodili, ale Dolní Újezd se později stal jejich domovem a vždycky se k němu jako takovému hlásili a hlásí.

U příležitosti ukončení lékařské praxe se koncem minulého a začátkem letošního roku se všemi lékaři setkal starosta a místostarosta obce, aby jim jménem svým i jménem všech spoluobčanů poděkovali za dlouhodobé a spolehlivé zajišťování lékařské péče o občany naší obce. A protože dlouhodobé působení lékařů v obci je svým způsobem významný a záslužný historický počín, provedli všichni zúčastnění v rámci těchto setkání i zápis do pamětní knihy obce.

Popřejme tedy všem třem lékařům, aby po náročném období, kdy poslouchali převážně bolesti a nářky svých pacientů, měli teď dostatek klidu a času na to, na co jim při výkonu jejich práce nezbýval čas. A nezapomeňme popřát jim i zdraví, i když v jejich případech by se to mohlo někomu třeba zdát jako nošení dříví do lesa. Ale i oni jsou také jenom lidé a občas se určitě i u nich nějaký ten zdravotní neduh objeví. Tak tedy děkujeme a buďte zdraví!

Dr. Zdena Reifová – působila v místním zdravotním středisku jako praktická lékařka pro děti a dorost nepřetržitě v období od června 1986 do dubna 2014. Svoji lékařskou praxi přebírala po svém otci dr. Šrácovi. Během jejího působení ve zdejším zdravotním středisku s ní v její ordinaci působily jako zdravotní sestry paní Anna Večeřová a Eva Lorencová a krátce i Martina Holásková. Doktorka Reifová byla při výkonu svého povolání jedna z prvních, která se setkávala s nově narozenými občánky obce a o jejich zdraví se pak starala až do jejich dospělosti. Vzhledem k jejímu dlouhodobému působení v dětské ordinaci je v obci mnoho mladých rodin, ve kterých od narození pečovala jak o rodiče, tak i později o jejich děti. „Jejíma rukama“, ale vzhledem k její povaze určitě i jejím srdcem, tak prošly téměř dvě generace nově narozených občánků obce.

Dr. Jiřina Kočí – vykonávala praxi zubního lékaře v místním zdravotním středisku nepřetržitě (s krátkým přerušením během mateřské dovolené) od ledna 1979 do prosince 2017. Do zubní ordinace nastoupila po doktorce Grulichové, před kterou se zde krátce vystřídal doktor Fanta, Zeman a doktorka Cacková. Jako zdravotní sestry u paní doktorky působily paní Božena Králová a Vlasta Kolčavová. Po privatizaci v roce 1993 se doktorka Kočí stala majitelkou celého zdravotního střediska a rozhodla se i nadále poskytovat některé prostory v budově pro zajišťování lékařských služeb, čímž významně přispěla k vytvoření a stabilizaci podmínek a zázemí pro poskytování lékařské péče přímo v Dolním Újezdě. Společně s Dr. Hrouzkem a Dr. Reifovou pak vytvořili tým, který dlouhodobě a spolehlivě zajišťoval základní zdravotní péči v Dolním Újezdě.

Dr. Pavel Hrouzek – nastoupil na pozici praktického lékaře pro dospělé v místním zdravotním středisku v září 1990 a působil zde nepřetržitě do prosince 2018. Lékařskou praxi přebíral po doktorce Procházkové a postupně se u něho v ordinaci vystřídal jako zdravotní sestry paní Jaroslava Bošítková a Monika Tašnerová. Během své praxe v Dolním Újezdě vyjížděl ordinovat i do ordinace v Budislavi a po určité období zajišťoval i služby v lékařské pohotovostní službě v Litomyšli. Tak jako doktorka Reifová mnoho občanů obce provázela, když do života vstupovali, tak doktor Hrouzek se naopak s mnoha občany obce setkával v době, kdy tento svět opouštěli. To byl jeden z nelehkých úkolů, který mu výkon jeho povolání přinášel.

Josef Čížinský

Druhé střídání stráží ve zdravotním středisku v Dolním Újezdě

V posledním čísle Obecních novin jsme se pod tímto titulem pomyslne rozloučili s lékaři, kteří nás dlouhá léta ošetřovali v místním zdravotním středisku. Dnes se vám v krátkosti představí ti, kteří od nich „převzali vesla“ a jsou dnes na jejich místech. Všichni tři lékaři včetně jejich pravých rukou (rozuměj zdravotních sester) jsou z blízkého okolí, takže by se dalo říci, že jsou také domácí a věřme tomu, že se brzy budou jako domácí i cítit. My pacienti jim v tom můžeme a věřím tomu, že i budeme, svým přístupem hodně pomáhat. Nyní tedy krátké představení jednotlivých lékařů.

MUDr. Ludmila Kopecká a zdravotní sestra Martina Holásková Ordinují v ordinaci pro děti a dorost.

Služebně nejstarší ve zdejším zdravotním středisku je v současné době MUDr. Ludmila Kopecká, která nastoupila do ordinace pro děti a dorost po MUDr. Reifové již v roce 2014. Vzhledem k délce jejího působení v naší obci lze předpokládat, že se s ní osobně setkala velké množství zejména maminek (samozřejmě i tatínků) malých dětí. Je ale i mnoho našich občanů, kteří ji neznají, a dá se předpokládat, že se s ní vzhledem k její specializaci na děti a dorost ani nikdy nesetkají. Zejména pro ty je tedy toto krátké představení určeno.

Jiné je to u MDDr. Ivany Bidmonové, nástupkyni po paní doktorce Kočí, která v zubní ordinaci ordinuje zhruba 1 rok (nebereme - li v úvahu krátké období před mateřskou dovolenou). Mezi její pacienty patří už všechny generace, a proto se dá předpokládat, že se s ní dříve nebo později setká (lépe řečeno „dostane se jí pod ruku“) většina obyvatel obce.

Dobrý den, ráda bych se Vám trochu představila. Vystudovala jsem obor Zubní lékařství na Univerzitě Karlově - lékařské fakultě Hradec Králové v roce 2011, pak jsem pracovala v ordinacích v Plzni a v Litomyšli a od roku 2016 pracuji ve středisku v Dolním Újezdě, kde jsem od roku 2018 ordinaci převzala po paní doktorce Kočí, které bych tímto chtěla poděkovat za pomoc a také za to, že se svým pacientům pečlivě věnovala a proto je radost pokračovat v její práci. Moje zdravotní sestřička Bc. Barbora Plíhalová se mnou pracuje od roku 2014 a ve volném čase se věnuje práci v Charitě. Bydlím v obci Sebranice s manželem a 2letým synkem.

No a třetím „nováčkem ve zdravotním středisku“ určitě ne však v profesi, je MUDr. Pavel Jílek, který nastoupil po panu doktoru Hrouzkovi. Vzhledem k tomu, že ve zdejší ordinaci pro dospělé působí teprve dva měsíce, setkala se s ním osobně zřejmě jen malá část jeho budoucích pacientů. Proto je představení jeho tváře asi nejaktuálnější a mnozí ho určitě uvítají.

Jak je vidět, budou nás tedy i nadále ošetřovat dvě ženy – lékařky a jeden muž – lékař, jak jsme dříve byli zvyklí. A protože se říká „zvyk je železná košile“, bude možná určitou výhodou pro obě strany, tedy pacienty i lékaře, že dochází k výměně muž za muže a žena za ženu. I když je možné, že se najde i někdo, kdo by v tomto případě změnu uvítal.

J. Čížinský

MDDr. Ivana Bidmonová

Foto: Pavel Hrouzek

Od 1. 1. 2019 jsem převzal ordinaci pro dospělé po MUDr. Hrouzkovi. Rád bych navázal na jeho dlouholeté úsilí věnované poskytování primární péče. Víím, jak důležitá je úloha kvalitní zdravotní sestry v ordinaci, proto jsem rád, že jsme se stávající sestřičkou mohli vytvořit nový profesionální tým. Snad se nám bude dařit dobře pečovat o Vaše zdraví.

MUDr. Pavel Jílek

Tříkrálová sbírka

Již po devatenácté proběhla
v sobotu 5. ledna 2019
v Dolním Újezdu a okolních vesnicích
Tříkrálová sbírka.

Celkem bylo vybráno 280 208 Kč

V jednotlivých obcích byly vybrány tyto částky:

Budislav	23 100 Kč
Desná	25 061 Kč
Dolní Újezd (Jiříkov, Václavky)	105 126 Kč
Horní Újezd	39 765 Kč
Osík	36 908 Kč
Poříčí (Mladočov, Zrnětín)	31 176 Kč
Vidlatá Seč	19 072 Kč

Záměr na využití finančních prostředků:

- nákup nového automobilu pro ošetřovatelskou službu
- dar na realizaci humanitárních projektů v zahraničí
- mimořádné situace

V letošním roce opět padla opět rekordní částka za celou tradici koledování.

Chceme touto cestou moc poděkovat vedoucím skupinek, rodičům i dětem, že nám v letošním roce opět pomohli sbírku uskutečnit a v nemalé míře děkujeme těm, kteří naše koledníky přijali a obdarovali.

Tříkrálovou sbírkou se tak každému z nás otevírá možnost podílet se na pomoci lidem, kteří ji potřebují.

OKRASNÁ ŠKOLKA STRAKOV

JARO 2019

OD POLOVINY BŘEZNA V PRODEJI OVOCNÉ DŘEVINY A RŮŽE

- široký sortiment okrasných dřevin opadavých i stálezelených
- rhododendronů a jiných vřesovištních
- jehličnanů v balech i kontejnerech
- živé ploty stálezelené i opadavé
- trvalky
- traviny

- nabízíme substráty, rašelinu, mulčovací kůru, hnojiva, přípravky na ochranu rostlin

VLASTNÍ PRODUKCE NEBO OD PŘEDNÍCH ČESKÝCH ZAHRADNÍKŮ

PO-PÁ od 7:00 do 17:00

SO od 8:00 do 11:30

Strakov 22, 570 01, Litomyšl

tel.: 461 639 001

ars-skolkastrakov@centrum.cz

www.ars-vavrin.cz

Pamětní kniha obce Desné

Desná odváděla dávky v natuárilích t.j. žito a šindel, konala robotu ruční i s potahy. Za žito se počítalo při vyvazování gruntu za jednu měřici 1 zl. 10 kr. za šindel za kus $\frac{3}{4}$ kr. šajnu nebo $\frac{3}{10}$ (pozn. tři desetiny) krejcaru stříbra.

Výkup roboty

Číslo domu (nové)		celkem		Daně	
		zl.	kr.	zl.	kr.
3 Zahálka Václav	sedlák	19	33 $\frac{3}{4}$	9	47
5 Holec Josef	sedlák	20	26 $\frac{3}{4}$	10	13 $\frac{1}{4}$
8 Lipavský Václav	sedlák	19	30 $\frac{3}{4}$	9	45 $\frac{1}{4}$
6 Zahálka Václav	sedlák	20	39 $\frac{3}{4}$	10	19 $\frac{3}{4}$
9 Holec Josef	sedlák	10	24 $\frac{3}{4}$	5	12 $\frac{1}{4}$
10 Renza Pavel	sedlák	6	56 $\frac{1}{4}$	3	28 $\frac{1}{4}$
77 Káráský Václav	sedlák	3	28 $\frac{1}{4}$	1	44
11 Zerzán Jan	sedlák	19	35 $\frac{3}{4}$	9	4 $\frac{3}{4}$
12 Veselík Václav	sedlák	19	32 $\frac{3}{4}$	9	46 $\frac{3}{4}$
17 Dvořák Josef	sedlák	15	28 $\frac{3}{4}$	7	44 $\frac{1}{4}$
16 Bárta Josef	domkář	2	31 $\frac{1}{4}$	1	15 $\frac{3}{4}$
51 Nádvořník Frant.	zahradník	2	31 $\frac{1}{4}$	1	15 $\frac{3}{4}$
20 Barta Jan	sedlák	10	16 $\frac{1}{4}$	5	8
22 Veselík Josef	sedlák	10	16	5	8
23 Veselík Václav	sedlák	19	31 $\frac{2}{4}$	9	45 $\frac{3}{4}$
24 Káráský Jan	sedlák	19	31 $\frac{2}{4}$	9	45 $\frac{3}{4}$
25 Severa Václav	sedlák	20	41	11	20 $\frac{3}{4}$
62 Pauliš Josef	sedlák	14	10	7	5
61 Prokop Frant.	domkář	2	40	1	20
33 Veselík Jan	domkář	2	40	1	20
83 Veselík Václav	domkář	1	5 $\frac{1}{4}$	-	32 $\frac{3}{4}$
1 Novák Pavel	zahradník	8	12 $\frac{2}{4}$	4	6 $\frac{1}{4}$
14 Nádvořník Josef	domkář	-	52 $\frac{3}{4}$	-	26 $\frac{1}{4}$
13 Bárta Jan	domkář	-	53	-	26 $\frac{3}{4}$
18 Tomšíček Frant.	zahradník	6	42 $\frac{1}{4}$	3	21 $\frac{1}{4}$
19 Tomšíček Václav	zahradník	6	42 $\frac{1}{4}$	3	21 $\frac{1}{4}$
26 Fulík Anna	zahradník	2	33 $\frac{2}{4}$	1	16 $\frac{3}{4}$
50 Kokeš Václav		8	30 $\frac{2}{4}$	4	15 $\frac{1}{4}$
53 Dubišar Jos.		1	47	-	53 $\frac{2}{4}$
60 Lněnička Jos.	domkář	1	2	-	31

Dále jsou uvedeni domkáři kteří měli jen robotu ruční, která jim byla slevena bezplatně. Jména jejich jsou tu uvedena jen proto by se vědělo později kdo v roce 1850 na kterém čísle byl.

4 Bulva vdova	39 Zerzán Václav	55 Boštík františek	70 Klimeš Jan
7 Veselík Jan	40 Bárta Anna	56 Zerzán Jan	71 Lipavský Václav
15 Kroulík vdova	41 Lipavský Jan	57 Zerzán Václav	72 Bárta Jan
21 Popelář Matěj	42 Fulík František	58 Lněnička Václav	73 Nádvořník Václav
28 Fulík Jan	43 Fulík František	59 Faltys Václav	74 Rožek františek
30 Simon Frant.	44 Král Josef	63 Novák Martin	75 Holub Jan
31 Šplíchal Václav	45 Šmíd Václav	29 Šplíchal Jan	76 Veselík Josef
32 Lněnička Frant.	46 Šplíchal František	64 Kroulík Jan	78 Holec Josef
34 Tomšíček Jan	47 Káráský Josef	65 Novák Daniel	79 Tomšíček Jindřich
35 Lněnička Jos.	48 Šplíchal Josef	66 Švejda Jan	80 Zerzán Josef
36 Boštík Jos.	49 Motyčka Josef	67 Nepraš dědici	81 Novák Josef
37 Zahálka Jan	52 Šplíchal vdova	68 Novák Jan	82 Kavka Josef
38 Šplíchal Josef	54 Bulva Kateřina	69 Veselík františek	

Bylo tedy do roku zmíněného na Desné 83 čísel která byla povinna robotou a dávkami a jedno číslo (rychta) svobodné. Tímto rokem se vymyká obec ze všeho, co ji dosud k městu poutalo a stává se samosprávnou a volí si svého starostu a výbor. Dříve byli rychtáři jmenování vrchností a ji také museli poslouchat.

Poslední rychtář

V Desné byl roku 1846 rychtářem Josef Holec, konšely byli Václav Kárský číslo 77 Josef Zahálka č 3 Jos. Nádvořník č 14 Josef Dvořák č 17 a Jan Novák č 68.

Roku 1848 byl zvolen od občanů Desenských starostou Josef Dvořák z čísla 2.

Poměry

Časté neúrody v letech tehdejších měly za následek hlad, ježto nebylo takové komunikace jako dnes a také pole následkem úhoření (pozn. používáním úhoru) a poměrně horšího vzdělávání méně rodila. Dovážet se nemohlo tolik, poněvadž šlo jen všecko s koňmi na vozích trvalo to dlouho nežli potřebná část by se byla dovezla. Často se stávalo že se vzal jen trakař a jelo se do Uher pro obilí a dostali se také někteří až na turecké hranice. Vrátil se za půl roku třeba za rok, ale hlavní bylo, že doma nejedl. Brambory ještě se tak nepěstovaly, sila se jen většinou jařina, hlavně ječmen na kroupy a krupky, hrách, čočka, zelí. Chleba byl velkou vzácností i ve statcích. V chalupách se jedla řepa, sušená, vařená se zasmažkou, nebo bez ní rozmačkaná v hrnci.

Špýchar

Tyto všechny nedostatky přivedly na myšlenku zřídit jakési zásobnice kam by se v případě větší úrody přebytek uložil, a zase až nebude aby bylo nač sáhnout. Zámecké panství zřídilo takový špýchar ve Vlkově u Litomyšle, Městské panství postavilo špýchar na Desné asi roku 1830 a v Sloupnici. Sedláci musili uložit do špýcharu předepsanou míru obilí, a v pádu potřeby si je vypůjčovali, vypůjčené, vraceli po žních, s nadavkem půl čtvrtce na každou měřici. Dozor měli a účty vedli okolní 3 rychtáři a vrchnostenští úředníci. Bylo nahospodařeno dosti peněz, jež dostaly později zřízené Okr. Hosp. záložny.

Zrušení dvora v Desné

Když dvůr Desenský městu se málo anebo nic nevyplácel zrušilo jej. Pole se rozpachtovalo na drobnou chalupníky, budovy a špýchar, vlastně pozemek na kterém stál dvůr a špýchar, prodány Jos. Rubkovi. Rubek koupil od města určitý počet sáhů a když mu pozemek odměřovali, přišli na to, že je i jeho pozemek na kterém stojí špýchar, ale už to bylo prodáno. Rubek svoloval městu ať si špýchar odklidí, což si však páni měšťané rozmyslili, a špýchar mu nechali.

V roce 1848 z něho zřízena byla hospoda, dříve na „špejchaře“, dnes u Toulovce zvaná. Dvůr i ovčiny Rubek rozházel místo nich postaveny ještě dvě chalupy z nichž jedna jest zase rozbořená.

Chalupa číslo 85 bývalá hospoda, kde se dříve tancovalo, a na „Dupárni“ říkalo, jest ještě zbytek bývalého dvora. Klenutá světnice jest zbytek bývalé dvorské „ratejny“ Dnes jest na její lomenici připevněn nápis: Zde byl dvorem, Vavřinec Toulovec náš i města Litomyšle dobrodinec. R. 1408

Osazení fary v Mladočově

Roku 1805 kostel Mladočovský dostal zase svého faráře. Od válek husitských byl kališnický a později českých bratří, nebo měl na věži kohouta, udržela se dosud pověst o ševci kazateli. Později byl jako lokalie kostela Dol. Újezského, odkudž kněží jezdili sloužit mši, jak jest již psáno vpředu.

Prvním farářem byl roku 1805

1. Maxmilián Trutnovský zemřel 5.10.1805
2. Ignác Valach přesazen 24.2.1812 do Sloupnice
3. Josef Vejda rodák z Litomyšle přesazen do Sloupnice
4. Jan Buřval měšťanský syn z Litomyšle
5. Josef Blažek z Litomyšle přesazen do Litkovic
6. Jan Novotný rod. z Chrudimy přesazen do Neudorfu
7. Václav Novák rod. z Morašic od roku 20.3.1840
8. Severin Beran 1867 - + 1883
9. František Holubář dříve kaplan litomyšlský 1883 – 86
10. Josef Klapálek rod. z Litom. přesazen do Sloupnice 1891
11. Jindřich Dudek rod. Litomyšlský 1893 - 1923
12. Jos. Dvořák rodák Litomyšlský 1923 – zemřel 1937

pokračování příště

Pomlázka

Kde si pomlázku opatřit?

V dnešní době není problém koupit pomlázky nejrůznějších druhů i velikostí. Ale největší radost přináší pomlázka vlastnoručně vyrobená.

Co budeme potřebovat?

Na pletení pomlázky je nejvhodnější vrba bílá (*Salix alba*), která roste poblíž vodních ploch. Jde o keř se světlehnědou kůrou, který má zelené, pružné a nelámavé výhonky. Může se použít proutí i z jiné vhodné košíkářské vrby. Nejvhodnější doba k řezání je od konce listopadu do konce února. Počátkem března již mohou začít proutky rašit. Kvalitu proutí si ověříme tak, že přehneme proutek přes ukazovák do pravého úhlu. Proutky, které ohnutí nevydrží, jsou pro výrobu pomlázky nevhodné. Průměr silnějšího konce proutků by neměl být větší než 0,5 cm. Před vlastním pletením ponoříme proutky asi na 30 minut do studené vody. Položíme je nejlépe do vany a zatížíme tak, aby byly zcela ponořeny. Pruty by měly být přibližně stejně dlouhé i stejně silné. Seříznutím na silnějším konci je upravíme na stejnou délku.

Zvolíme typ pomlázky a připravíme si potřebný sudý počet prutů - obvykle 8, ale můžeme plést i ze 4, 6, 10 a 12 prutů plus jeden tenký, co nejdelší proutek na rukojeť. Místo něho můžeme použít podélně rozpůlený silný prout. Proutky sklepneme do roviny a silnější konec "omotávacího" proutku vložíme mezi připravený svazek proutků na palec daleko od kraje. Ohneme jej do pravého úhlu a začneme omotávat pevně a těsně vedle sebe směrem ke špičce. Délka jednoduché rukojeti by měla být 8-12 cm. Zbylý konec proutku opět provlečeme mezi hlavními proutky, abychom tak zabránili rozpletení a zbytek odřízneme.

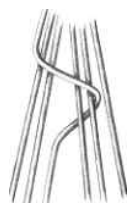
Pomlázku splétáme špičkami prutů směrem k sobě. Svazek prutů si rozdělíme napůl. Do každé ruky vezmeme polovinu a srovnáme pruty do vějíře vedle sebe. U klasických „copánkových“ typů pomlázek je princip splétání stejný. Proutek, který je nejvýš nahoře na jedné straně, vložíme ze shora doprostřed mezi proutky na druhé straně a spodem ho vrátíme zpět na svou stranu, tentokrát však úplně dolů, tzn. pod proutek, který je nejvíce dole. Totéž opakujeme na druhé straně. Střídáme pravidelně levou a pravou stranu. Je důležité dodržovat postup pletení i pozice proutků, jinak nebude mít pomlázka pravidelný tvar. Proutky držíme při splétání co nejnižše a utahujeme směrem od sebe do stran.

Asi 10 cm před koncem proutky pevně stáhneme provázkem a ten zakryjeme pentlemi. Pomlázku zprohýbáním vyrovnáme a máme připravenou na koledování.

Jaké pomlázky můžeme vyzkoušet?

Pomlázka ze 4 proutků

Nejjednodušší, v každé ruce držíme dva proutky, krajní vložíme mezi proutky na protější straně a spodem vrátíme zpět dolů.

Pomlázka z 6 proutků

Krajní proutek vkládáme mezi první a druhý na protější straně.

Pomlázka z 6 proutků dokulata

Krajní proutek obtočíme kolem druhého na protější straně.

Pomlázka z 8 proutků - klasická

Asi nejčastěji pletená pomlázka. Postup popsán výše.

Pomlázka z 8 proutků - dokulata

Krajní proutek z jedné strany obtočíme kolem dvou středních na protilehlé straně.

Pomlázka z 9 proutků - tatar

Zde je lepší držet metlu slabšími volnými konci od sebe. Proutky si rozdělíme na 4 do levé ruky, 4 do pravé ruky a zbyde nám devátý středový prout. Ten budeme oplétat střídavě proutky z pravé a levé strany. Začneme tím, že spodní proutek z pravé ruky ohneme nahoru a obtočíme jím středový proutek směrem odzadu dopředu a dáme doprava nahoru. Poté vezmeme spodní proutek z levé ruky, ohneme nahoru a obtočíme středový proutek odzadu dozadu a dáme doleva nahoru. Celý postup opakujeme neustále dokola, přičemž musíme dodržet pravidelné střídání stran.

Proč koledujeme doprovody?

Pomlázka je hotová a může se vyrazit. Koledníci si ještě musí připravit krátkou říkanku, koledu, kterou odrecitují při vyplácení žen a dívek. Jedna z neznámějších je Hody, hody doprovody, co to ale znamená? Zní to trochu jako nějaké zaříkadlo. Vysvětlení významu je však celkem jednoduché. První neděle po Velikonocích se nazývala

Provodní neděle nebo také provoda. Velikonoce se původně slavily osm dní, od Hodu božího velikonočního (Velikonoční neděle) do následující Provodní neděle. Tento zvyk se udržel do roku 1094, kdy synoda v Kostnici zkrátila počet velikonočních svátků na tři dny. Začátek koledy tedy pojmenovává původní osmidenní velikonoční hody trvající do Provodní neděle. Vzhledem k tomu bychom měli psát spíše do provody místo obvyklého doprovodu. Těmito slovy začíná vícero velikonočních koled, kromě známých Hody, hody doprovodu, dejte vejce malovaný a Hody, hody doprovodu, já jsem malý zajíček můžeme slyšet i různé kreativní úpravy jako Hody hody doprovodu, piju všechno kromě vody.

A na závěr něco pro obzvláště šikovné ruce.

Vrbová píšťalka.

Uřízneme rovný, asi 10 cm dlouhý a maximálně 1,5 cm silný kousek vrbové větvičky bez oček. Zářezem kolem dokola rozdělíme kůru a její větší část velmi opatrně naklepeme stříenkou nože ze všech stran. Při otlučávání nesmíme zapomenout na žádné místo, aby kůra povolila, ale zároveň musíme být velmi opatrní, abychom kůru nepoškodili. Dříve se při otlučávání recitovaly různé říkanky a tím byla také dána doba, potřebná k otlučání:

„Otlukej se píšťaličko vrbová, vrbová, pojedeme zítra ráno do lesa na drva, už jsi otlučená dost, jako měkká kost.“ Průběžně zkusíme, zda jde kůra lehce stáhnout. Jakmile se nám to podaří, přeřízneme vyjmuté dřívko přibližně v jedné třetině. Delší část zastrčíme opět opatrně zpátky, část necháme povystrčenou. Popotahováním vystrčeného dřívka můžeme měnit tón píšťalky. Kratší část dřívka zkrátíme na 1,5 cm a nahoře odřízneme po délce 1mm slabý plátek. Pak vsuneme špalík do kůry z druhé strany. Na horní straně vyřízneme nožem zvukový otvor pro proudění vzduchu z píšťalky ven. Zároveň s tím vytvoříme náustek tak, že spolu s vnitřním koncem kratšího špalíku seřízneme kolmo kůru asi do jedné čtvrtiny tloušťky píšťalky a ze vzdálenosti asi 1 cm řez mírně obloukovitě dokončíme.

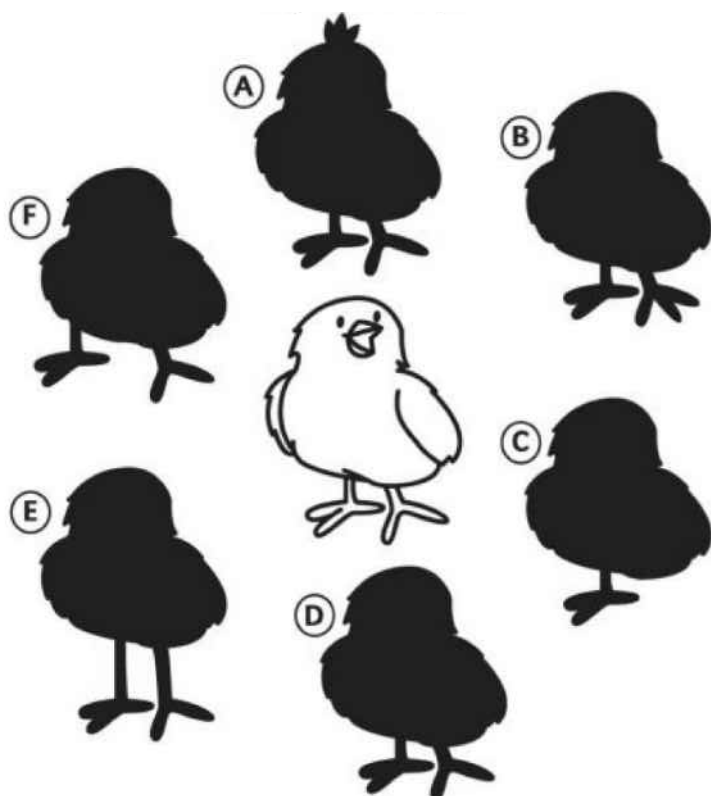
JK

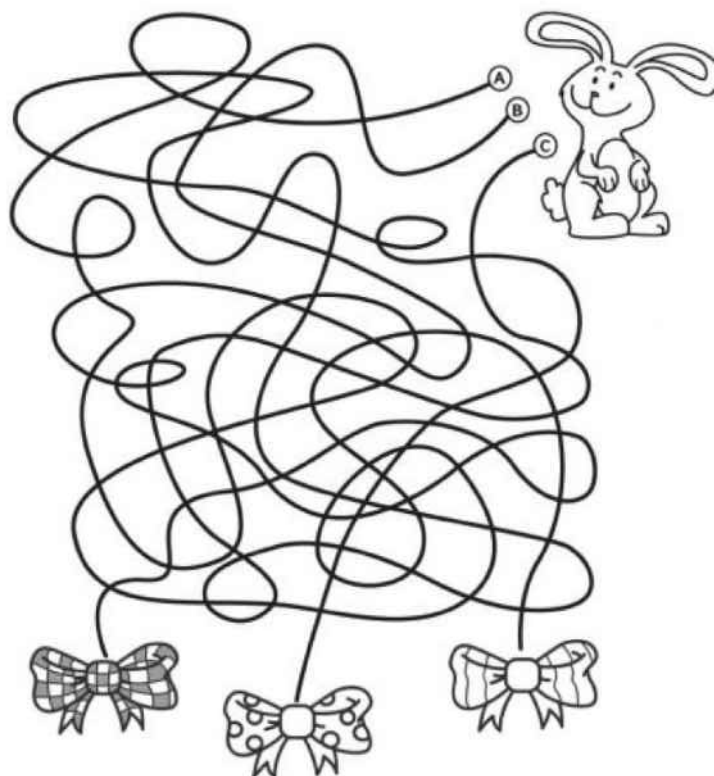
Velikonoční hádanky pro nejmenší

1) Který stín patří ke kuřátku?

2) Velikonoční zajíček si chce dnes vzít puntíkovaného motýlka. Pomůžeš mu ho najít?

Draní peří jako součást venkovské kultury

Draní peří bylo jakousi společenskou událostí. Ženy se v šaticích sesedly kolem jednoho stolu. V běžném životě znamenala na venkově zimní doba změnu pracovního zaměření. Z polí a luk se lidé přesunuli do kůlen, stodol, chlévů a chalup, rubalo se dřevo, lidé se věnovali řemeslům, ženy předly, šily, tkaly nebo odcházely na zmíněné draní peří k sousedům. Většinou na vesnicích chodily hospodyňky, aby pomohly sousedkám s dráním husího peří. Tyto sousedky pak zase na oplátku přišly pomoci při stejné činnosti jim. Poutavá je na této činnosti i solidarita mezi obyvateli dané vesnice. Ne všechno v té době bylo podmíněno penězi. Stačilo dračkám (tak se nazývaly ženy, které draly peří) nabídnout nějaké malé občerstvení. K chuti přišel chleba se sádlem a pokrájenou cibulí nebo jen chleba s husím sádlem. K tomu se na zub pojídaly sušené trnky nebo jablka. To zapíjely kávou z melty nebo čajem. Ani štamprlata nebyla při návštěvě sousedního hospodářství výjimkou. Dračky si při té příležitosti zazpívaly nejrůznější písničky, zavzpomínaly na staré dobré časy, povyprávěly za léta nasbírané příběhy, pohádky anebo prostě jen zdrbly sousedky, které zde nebyly, že na nich, jak se tak říká, nezůstala nit suchá. Pohádkám draček velice rády naslouchaly děti. Ovšem při této vši zábavě musely mluvit celkem tiše a nesměly moc zhluboka dýchat nebo si dokonce kýchnout. Peří, které

leželo na stole, by se totiž rozlétlo všude po světnici. Stejně tak nevídaným návštěvníkem byl ve světničkách průvan.

Jak vlastní draní peří probíhalo

Několik sousedek se tedy sešlo u stolu. Většinou u rozpálených kamen, jejichž teplo bylo za mrazivých zimních večerů příjemné. Peří se vyndávalo ze zmíněných papírových pytlů či sypku, kde se po celý rok střídalo. Na stole tak byl chumel tohoto peří s ostny a brky. Ty se musely od praporu řádně oddělit. Dračky stahovaly peří proti směru jeho růstu. Ručně otrhané peří vždy po nějaké době odhrnuly pod překlopenou mísu, která byla na stole. To aby se nepomíchalo sedrané peří s tvrdými částmi per. Pápěrka, tj. nejjemnější chmýří na konci ostnu, a ostny se házely bez okolků na podlahu.

Draní peří je pěkná makačka

Proto se scházelo vždy více ženštin z vesnice a postupně tento spolek putoval od chalupy k chalupě. Pro představu – z jedné husy je maximálně 500g hrubého peří po jednom podškubání. Na jeden opravdu poctivý polštář je potřeba 2 kg sedraného peří, na pořádnou peřinu musíte mít připraveno 4–5 kg čistého peří. A o tom, že taková výbava na spaní z husího peří je opravdu velmi cenná, svědčí fakt, že ruce 20 žen se nezastavily téměř 3 hodiny a sedraly pouhých 40 dkg peří.

Anna Šimková

I desenské ženy pojaly draní peří jako společenskou událost

Dětský karneval

V sobotu 26. ledna proběhl v sále kulturního domu Horní Újezd dětský karneval. Letošní návštěva byla nezvykle nízká oproti předchozím rokům, přišlo kolem 30 dětí. Celá atmosféra byla proto tak trochu komorní. Tématem karnevalu byli hasiči a záchranáři a všechny hry byly orientovány na tuto tematiku. Prvním úkolem pro děti bylo rozpoznat podle obrázků, které vybavení potřebují ke své práci hasiči, které policie a které záchranáři (lékaři) a přinést je na správné místo. Hned poté děti „zachraňovaly“ balonky, které mezi kolena musely přenášet do záchraného člunu. Tato disciplína se dětem velmi líbila.

Na dalších stanovištích si procvičily děti logické myšlení, svoji šikovnost i přesnost při střelbě do terče.

Následovala hasičská překážková dráha a záchranácká akce, při níž musely děti „obvazy“ omotávat naše raněné.

Na závěr byly vyhlášeny nejhezčí masky, ale samozřejmě balíček s odměnou si nakonec odnesl úplně každý.

Děkuji všem, kteří nás přišli podpořit a zároveň všem, kteří nám pomáhali jak s přípravou, tak s průběhem karnevalu.

Věra Rosypalová

Obec Desná ve spolupráci s SDH Desná
zve všechny na

PÁLENÍ ČARODĚJNIC

v úterý 30.4.2019 od 18:00 hodin
na hřišti SDH Desná

Párky, pivo a limo bude k zakoupení na místě,
ostatní občerstvení vlastní.

POZVÁNKA